

בניית ברכת בוץ וחרסית- אסף בן דוד ושלוּמית ליפשיץ

רקע:

חומר הבניה המועדף לסנוניות היא אדמת חרסית. זוהי קרקע שמורכבת מחלקיקים קטנטנים - בגודל של 0.004 מ"מ. הגודל שלהם מאפשר יצירת קשרי ואן דר וואלס בנוכחות מים. עובדה זו מאפשרת יצירה של תלכידים חזקים. על מנת לבנות את הקן או אף להשלימו הסנונית צריכה חרסית רטובה זמינה. במידה ואין לסנונית קרקע עם חרסית זמינה היא תבנה מבוץ המצוי בקרבתה אך אי זמינות של חרסית בבוץ עשויה לגרום לבניית קן שיתפורר במהלך עונת הקינון.

על מנת לסייע לסנוניות למצוא בוץ עם חרסית ניתן לבנות ברכה שבשוליה קרקע חרסית רטובה.

מכיוון שלסנוניות אין רגליים ארוכות הן ממריאות בזווית חדה ביחס לקרקע. לכן הברכה צריכה להבנות במקום פתוח, שאינו חסום על ידי גדר או שיחים וכדומה. כך לסנוניות תהיה גישה לשם נחיתה והמראה משפת השלולית. מומלץ להשאיר את הברכה מלאה במים כל השנה על מנת שהסנוניות יכירו את הברכה קודם כאתר לשתיה.

בנית הברכה:

אפשרות ראשונה: בריכה אקולוגית מניילון PVC

לבריכת PVC יתרון בכך שקל להקים אותה וההקמה לא דורשת איש מקצוע או חומרים מיוחדים. החיסרון של בריכה זו – עצמים חדים שיושלו לבריכה או מכת מעדר בטעות - יכולים לחתוך את הניילון ולגרום לדליפה וכדי לתקן יש להחליף את כל הניילון ולהקים את הברכה מחדש.

איור וצילום: עמיר בלבן (לקוח מתוך חוברת 'בשביל הטבע בעיר',)

שלב ראשון: עלינו לחפור בור ברוחב של כ-1-2 מטר ובאורך של כ-1.5-2.5 מטר ובעומק מירבי של כ-40 ס"מ. על מדרונות הבור או על חלק ממדרונות הבור להיות בשיפוע מתון מאד (זווית בין קרקע הברכה והמדרון – כ-170 מעלות), כך שסנוניות וציפורים אחרות יוכלו לגשת לגדת הברכה ולעמוד במי בריכה רדודים. במידה והקרקע קשה מאד או יש בה אבנים כדאי לפרוש על תחתית הברכה שטיחים ישנים על מנת למנוע פגיעה של יריעת ה-PVC.

חפירת הבריכה. צילום: סיגלית הבר.

שלב שני: על קרקע הבריכה, מעל השטיחים, פורשים יריעה ייעודית לאיטום בריכות (PVC 0.8 מ"מ. לרכישה במשתלות במחיר כ- 80 ₪ למ"ר) בעת קניית ה-PVC יש לחשב מטר נוסף מכל צד שמיועד לפרישה על המדרון ומחוץ לבריכה. במידה והבריכה הוא בגודל 2 X 1 מטר אזי יריעת ה-PVC צריכה להיות בגודל 4X3 (12 מ"ר).

הנחת יריעת PVC. צילום: שלומית ליפשיץ

שלב שלישי: מכניסים אדמה לבריכה בגובה של כ-5-10 ס"מ שתכסה את ה-PVC וכן מפזרים שכבת אדמה על שולי ה-PVC שמחוץ לבריכה כך שהם יהיו מוסתרים.

כיסוי באדמה בשוליים ובקרקעית. צילום: חנה ברנדט

שלב רביעי: מילוי הבריכה: ממלאים באמצעות צינור. בהמשך יש להקפיד שיהיו תמיד מים בבריכה ושלא תתייבש, שכן המים מתאדים וללא מילוי הבריכה תתייבש. לשם כך רצוי שמספר טפטפות ממערכת ההשקיה של הגינה תגענה אל הבריכה ותמלאנה אותה בכל פעם שההשקיה נפתחת.

מילוי הבריכה. צילום: סיגלית הבר

שלב חמישי: לאחר מילוי הבריכה יש לפזר אדמת חרסית בגדת הבריכה בעלת השיפוע המתון, בשולי המים, כך שיווצר שם בוץ חרסיתי רטוב. אדמת חרסית ניתן לרכוש בחנויות חימר או להביא משטח של שלולית חורף (להביא 2-3 דליים בתקופת הקיץ, כשהשלולית יבשה).

שלב שישי: על מנת למנוע התפתחות של יתושים בבריכה יש להכניס לתוכה כ- 10 דגי גמבוזיה (לרכישה בחנויות של חיות מחמד או במשתלות שמספקות ציוד לבריכות. מחיר של כ- 3 ₪ ליחיד). כדי שיהיה לדגים מזון יש לשתול בבריכה מספר צמחי מים. הצמח המומלץ הוא נימפיאה (לרכישה במשתלות שמספקות ציוד לבריכות). ניתן גם לשתול חסת מים (פיסטיה צפה), יקנטון המים, (אהיכורניה), קנה, גומא וסוף אבל אלה פחות מומלצים שכן הם גדלים ומתפשטים מהר מאד וללא דילול הולך ונשנה שלהם הבריכה תתמלא ותיסתם.

שתילת צמחי מים. צילום: סיגלית הבר

בריכת PVC אקולוגית כעבור חודש צילום: סיגלית הבר

הבריכה כעבור חצי שנה צילום: סיגלית

הבר

לייעוץ נוסף בנוגע לבריכות אקולוגיות מ-PVC ניתן לפנות לשלומית ליפשיץ
shlomitlif@gmail.com

אפשרות שנייה: בריכת בטון

שיטה זו אמנם צורכת יותר עבודה בהכנה אך העמידות שלה לאורך זמן ולחפצים המושלכים לתוך הבריכה גבוהה.

מקומות עם תנועת אנשים דלילה ועם סיכון נמוך לנפילת חפצים חדים לבריכה מומלץ ללכת באפשרות של יריעת PVC בלבד. מוסדות שיכולים להשקיע בבניה של בריכה מבטון - הדבר ישתלם במניעת ארועי התייבשות.

שליבים 1, 2 כמו בבריכת PVC

שלב 3: על הניילון יוצקים ומטייחים צמנט עם חול ואף מומלץ לערבב חומר פולימרי ביציקה המסייע באיטום המלט. מומלץ להוסיף בתוך היציקה רשת גמישה לחיזוקה. יש להמתין מספר ימים עד ייבוש הבטון

שליבים 4, 5, 6 כמו בבריכת PVC

לייעוץ נוסף בנוגע לבריכות בטון ניתן לפנות לאסף בן דויד asafbd@gmail.com